

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כו.

עין משפט
נר מצוה

פא א ב מיי פיי מהל
אבידה הלכה ו סמנ
עשין עד טו"ע ח"מ סי'
רסב ספק פ:
פד ג מיי שם פיי"ד הלכה
ה:
פה ד מיי שם וסמנ שם
טו"ע ח"מ סי' רסב
רנט ספק ג וסי' רסב
פז ה מיי שם וסמנ שם
טו"ע ח"מ סי' רסב
פח ו מיי שם סמנ שם
טו"ע ח"מ סי' רסו
ספק פ:
פח ו מיי פיי"ד שם הלכה
ה:
פח ח מיי שם פיי"ה
הלכה י סמנ שם
טו"ע ח"מ סי' רנט ספק
ג וסי' רסב ספק פ:
צ ט י מיי שם פיי"ג הל'
א סמנ שם טו"ע ח"מ
סי' רסב ספק פ:
ה

רבינו חננאל

אם מתגר לקח או מבעל
הבית שדשים לו פועלים
הרי הן שלו ואם נמצא
צדורין או אפי' מפורזין
ולקח מבעל הבית שדשים
על ידי עבדיו הכנענים
וכדורין בהן נוטל ומכרו:
מת' אף השמלה היתה
בכלל כל אלו ולמה יצאת
להקיש אליה לומר לך מה
שמלה מיוחדת שיש לה
סימנין ויש לה תובעין אף
כל שיש לה סימנין ויש לה
תובעין אמר רבא [תמרי]
דבור לרי' ושה דאבידה
לדברי הכל קשיא. חמור
דבור פי' חמור שכתב
בבור אליבא דרבנן דאמרי
שור ולא אדם חמור ולא
כלים כפירי כתיב בקרא
ונפל שמה שור או חמור
אלא לרי' יהודה דמחייב
על נזק כלים בבור חמור
מה בא למעט קשיא. שה
דאבידה שנאמר כי תראה
את שור אחיך או את שור
נדחים וגו' אם תשור שיש
לימור הוא הניחו שרוב
השדשים עשויים מלאכה
בהן אין נמסרין לרועה
הזהיר תורה להשיבן שה
לא כל שכן שה דכתב
רחמנא להי לא קשיא. פי'
פרט לאבידה שאין בה
והיא בגללי צאת האדם:
פרט אשר תאבד ממנו
ת"ר לאבידה שאין בה
שורה פרוטה וכו' אמר ר'
יוחנן משום ר' שמעון
בן יוחאי שני לאבידה
ששטפה נהר שמתחת וכו'
הא דאמר רבנאי ומצאתה
בפ' הגדול בתרא הלכה אין
פורשין מחיבת המוכסין.

בלוקה מן התגר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ועירב פירות
יחד ואינו יודע של מי הן ובאין צו סימנין מיידי וא"ת
אמאי לא מוקי בלוקה שהוא תגר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם נמצא
קודם ששהא כדי לערבו בפירות אחרים חייב להחזיר אצל בלוקה
מן התגר כבר עירב התגר ועי"ל בלא
טעם דמערב עם שאר הפירות לא
שנו אלא בלוקה מן התגר שאינו יודע
למי להחזיר או לתגר או לצעה"צ אפי'
אם אינו ו' הוה ליפול בתבואה
כ"א בשעת דשה ואין להסתפק
בתגר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל
הצית קנה התגר ולזה הפי' הו"מ
לממיר בלוקה שהוא תגר ומתחיל
בעל הצית שסגר סגור מכר התגר
ואין הקונה יודע למי יחזיר אלא
כמו כן משום דלא פסיקא ליה דאם
התגר מלאה קודם ששהא כדי למכור
לאחר לא נתיישב צעה"צ וחייב להחזיר:
מה שמלה מיוחדת שיש לה סימני'
ויש לה תובעין. במרובה

(ב"ק דף סו. ושם ד"ה מלאה) אמרינן
נגניזה ילפינן יאוש מאבדה וא"ת
ואבדה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא
לן דמה שמלה מיוחדת שיש
סימנין ואין הצעלים מתיישבין אלא
תובעין שיחזירו להם בסימנין אפי'
אז סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין
אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה
דדווקא דבר שיש צו סימנין חייב
להחזיר דע"י שיש צו סימנין ימצא
עדים שיאמרו להם מכירים אתם
שמלה שלי שהיו זה סימנין קר וכן
וגם המוצא לא יוציא השמלה
להראותה לכל אדם אלא למי שיתן
זה סימנים אע"פ שאינו מחזירה לו
בזכר מ"מ דומה שהיא שלו ומראה
אותה לעדים אצל דברים שאין צדן
סימנין היו שלו לפי שהצעלים נתיישבו
והא דקאמר בגמרא סימנין כדי
נפצה אע"ג דלרין נפצה דע"י
זה יש לה תובעין מ"מ כדי נפצה
דאפילו אי לא תני אלא שיש לה
תובעין מ"מ ידעין דע"י סימנין יש
לה תובעין ואין הצעלים מתיישבים
דכפרישית ומיהו צירושלמי יליף מניין
ליאוש מן התורה אמר רבי יוחנן אשר
תאבד ממנו מי שאבדה ממנו ומזהיר
אצל כל אדם יראה זו כו':

בעד' אובק. פי' אי סימנין לאו
דאורייתא: לגיזת זנבו.
וא"ת אם יש זה שור פרוטה פשיטא
ואם אין זה שור פרוטה הא ממעמינן
לקמן מהשנה וי"ל דלמסרין שחייב
פרוטת צעה"צ שגזוה:

חמור דבור לרי' יהודה. הא
דלא קאמר גס לצ"ה
קשה דלא חשיב אלא צהמות:
ושה דאבידה דלדברי הכל קשיא.
מקשינן ונימא מלתא דלמא
צק"ו טרם וכתב לה קרא ומיך
הר"י כהן דקיון דנכתב שור לגיזת
זנבו הוי גיזת שם צלל שם אבידה.
אמרי: פד' שאין בו שורה פרוטה.
דס"ד דחייב מכלל כל אבדה אמרי:
מ"ש

"בלוקה מן התגר אבל בלוקה מבעל הבית
חייב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרב נחמן
ל"ש אלא בלוקה מן התגר אבל בלוקה
מבעל הבית חייב להחזיר א"ל רב נחמן
וכי בעל הבית בעצמו דשן א"ל (א) איסמיה
א"ל לא תתרגם מתני' יבגון שדשן ע"י
עבדו ושפחתו הכנענים: מתני' יאף
השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת
להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת
שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף יכל
דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב
להחזיר: גמ' מאי בכלל כל אלו אמר רבא
בכלל יכל אבדה אחיך אמר רבא למה
לי דכתב רחמנא שור חמור שה ושמלה
צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא
ה"מ בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור
בעדים דאובק וסימנין דאובק אימא לא
מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור דאפילו
חמור בסימני דאובק שור ושה דכתב רחמנא
ל"ל שור דאפילו לגיזת זנבו ושה לגיזותיו
ולכתוב רחמנא שור דאפילו לגיזת זנבו
וכ"ש שה לגיזותיו אלא (ב) אמר רבא חמור
דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי
הכל קשיא ואימא לגללים הוא דאתא (ג) גללים
אפקורי מפקד להו ודילמא לסימנין הוא
דאתא דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או
דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין
מהדרינן (ד) וסימנין דאורייתא אמרי מודקתני
להו תנא לסימנין גבי שמלה דקתני מה
שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה
תובעין חייב להחזיר אף כל דבר שיש בו
סימנין ויש לו תובעין חייב להחזיר ש"מ דשה
לא לסימנין הוא דאתא: תנו רבנן יאשר
תאבד פרט לאבידה שאין בה שורה פרוטה
רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה
שאין בה שורה פרוטה מאי בינייהו אמר אבי
משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא
ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה
ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי
ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה
(ה) לכדרבנאי (ו) דאמר רבנאי ומצאתה דאתא
לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה
הא אשר תאבד מאי עביד ליה מבעי ליה
לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום ר' יוחי
בן יוחאי שני לאבידה ששטפה

נהר שהיא מותרת שנאמר יבן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו
ומצאתה מי שאבדה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבדה
הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואיך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה
"מומצאתה ואיך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואיך ממנו
לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהחולה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד
איכא ומ"ד מומצאתה ליכא ולמ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא
אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן
דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד
וליכא אלא פרוטה (ז) שהוקרה והחולה וחורה והוקרה איכא בינייהו
מאן דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בעינן דאית בה
שיעור מציאה משעת אבידה ועד שעת מציאה: איבעיא ליה סימנין דאורייתא (ח) או דרבנן מאי נפקא מינה
לאהדורי

בלוקה מן הסגר. שאף הוא לקח תבואה זו מאנשים הרבה ולא
ידיע דמאן ניהו וכיון דלית ביה סימנין נתיישבו הצעלים: דשן.
וכי הוא עצמו דש את התבואה הזאת הלא פועלים הרבה דשו
אותה: איסמיה. אסיר ברייתא זו מגרסתי: אמר ליה לא. תסמי.
תתרגם מתנית' כו': מתני' צלל
כל אלו. בגמרא מפרש לה: למה
יאסמה. וכן תעשה לשמלתו: סתם
שמלה יש זה סימנין וכל שמלה יש
לה צעלים תובעין אותה שלא נעשית
אלא בידי אדם ולא צאת מן ההפקר:
אף כל שיש לו תובעין. למעוטי
מידי ידיעין ביה דמיאש: גמ' שור
וחמור שה ושמלה. לא תראה את
שור אחיך או שור וכן תעשה לחמורו
וכן תעשה לשמלתו: צסימני אובק.
אם אין לו סימנין בחמור יש לו סימנין
באובק שעלין: כסב רחמנא חמור.
קרא יתירא לדרשה: לגיזת זנבו.
שאפי' שער שנסוף הונג יחזיר:
חמור דבור לרבי יהודה. דמחייב על
נזק כלים צבור קשיא לן למאי אתא.
דאילו לרבנן מצעי להו שור ולא אדם
חמור ולא כלים: לגללים. להחזיר
את גללי דלי כתב שור הוה אמינא
כי אתא לגיזת זנבו אתא אצל גללים
לא חשיבי ולא ליהדר כתב רחמנא
קרא יתירא לתמיי גללים: אפקורי
מפקד להו. למי שטרם צו ולא אתא
קרא לרבייהו דאין לו תובעין הוא:
לסימנין אסא. לאשמועינן דליהדריה
בסימנין בלא עדים דקמיצעי לן לקמן
סימנין דאורייתא או דרבנן וצענין
למפשט ממתמיתין דליף להו משמלה.
וחנין ואמר תנא תובעין אכטריכא
ליה סימנין כדי נפצה נפשוט מקרא
יתירא דשה לסימנין אתא וסימנין
דאורייתא: אמרי מדינקט סנא.
צמתני' למילף סימנין משמלה צהדי
תובעין פשיטא ליה דשה למלתא
אחריתא אתא ואכן הוא דלא ידעין
משום הכי לא פשיטא ליה לקמן סימנין
משה הלכך קשיא לן למאי אתא:
אשר תאבד. שמהא קריה אבידה:
ומאסמה. שמהא קריה מציאה:
דאסא לידיו משמע. ואפילו הכי
אחיך ולא עובד כוכבים ולמדך שאבדת
כנעני מותרת ולא תימא כי אמעוט
אבידת כנעני מותרת אחרים אמעוט
אצל אי נקטה חייב לאהדורה: מי
שאבדה ממנו. ואידי דכתב ממנו כתב
אשר תאבד: ומאסמה. הו"ו יתירה
משמע ומאסמה כבר: שהחולה. דכשעת
אבידה שור פרוטה נעשית מציאה החולה:
לאהדורי

תורה אור השלם
1 וכן תעשה לחמור וכן
תעשה לשמלתו וכן
תעשה לכל אבדת אחיך
אשר תאבד ממנו
ומצאתה לא תוכל
להתעלם: דברים כג
2 לא תראה את שור
אחיך או את שור נדחים
ודתעלמם מהם והש
תשיבם לדבריהם:
דברים כב א

הגהות הב"ח
(א) גמ' לכדרבינא דאמר
רבינא ומאסמה: (ב) שם
אלא פרוטה שהחולה
וחורה והוקרה אכא
בינייהו כלי' ותיבת
שהוקרה נמקא: (ג) תוב'
ד"ה בלוקה וכו' אם אינו
הורה לפרט:

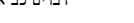
גליון הש"ס
גמ' משמעות דורשין
א"ב. שנוטות דף יט ע"ה:

מוסף רש"י
ושה דאבידה. כיון דכמי
לכל אבדת אחיך, למה לי
דכתב רחמנא חמור ושור
ושה ושמלה, ובפרק אלו
מציאות דרשין לטעמי צד
משה (ב"ק ד.ד.). ומצאתה
דאתא לידיה משמע.
ואפילו הכי אחיך ולא
עבד' ולא תימא כי
מעט רחמנא עובד כוכבים
היכא דלא אתא לידיה,
דשאר לא מתייב למטרם
עלה ולאהדורה, אצל אתא
לידיה מתייב להחזירה,
דלמדתא אסורה (ועי' ב.ב.).
ששטפה נהר שהיא
מותרת. הואיל ומתיישבו
הצעלים (ב"ק טו.). אשר
תאבד ממנו. ממנו קרא
יתירא הוה לאשמועינן
שאין אצל אלו הימנו
(ועי' ב.ב.).

(א) [ב"ק פא: ט] שם נה',
(א) [למקן סח: ב"ק סח:],
(ד) [חולין עט: א] (ס) ב"ק
קוב: ע"ש (ע"ל ב.א.) [לע"ל]
כב: ע"ש וסח אית' ר"ש נ"ש
הולדק], (ו) [נ"ר חוס'
מנהלדני יד. ד"ה וי"ש
כו:], (ח) [לע"ל יח: חולין
עט: א] (ט) [דברים כב:],
(י) [ב"ק סח: א] (ס) אולי צ"ל
להכריז, (ט) [נדפא' ב"ק
ל.ד.]

תורה אור השלם
1 וכן תעשה לחמור וכן
תעשה לשמלתו וכן
תעשה לכל אבדת אחיך
אשר תאבד ממנו
ומצאתה לא תוכל
להתעלם: דברים כג
2 לא תראה את שור
אחיך או את שור נדחים
ודתעלמם מהם והש
תשיבם לדבריהם:
דברים כב א

הגהות הב"ח
(א) גמ' לכדרבינא דאמר
רבינא ומאסמה: (ב) שם
אלא פרוטה שהחולה
וחורה והוקרה אכא
בינייהו כלי' ותיבת
שהוקרה נמקא: (ג) תוב'
ד"ה בלוקה וכו' אם אינו
הורה לפרט:

גליון הש"ס
גמ' משמעות דורשין
א"ב. שנוטות דף יט ע"ה:

מוסף רש"י
ושה דאבידה. כיון דכמי
לכל אבדת אחיך, למה לי
דכתב רחמנא חמור ושור
ושה ושמלה, ובפרק אלו
מציאות דרשין לטעמי צד
משה (ב"ק ד.ד.). ומצאתה
דאתא לידיה משמע.
ואפילו הכי אחיך ולא
עבד' ולא תימא כי
מעט רחמנא עובד כוכבים
היכא דלא אתא לידיה,
דשאר לא מתייב למטרם
עלה ולאהדורה, אצל אתא
לידיה מתייב להחזירה,
דלמדתא אסורה (ועי' ב.ב.).
ששטפה נהר שהיא
מותרת. הואיל ומתיישבו
הצעלים (ב"ק טו.). אשר
תאבד ממנו. ממנו קרא
יתירא הוה לאשמועינן
שאין אצל אלו הימנו
(ועי' ב.ב.).